

*Погребняк М. В.,**аспірантка кафедри цивільного права та процесу
Хмельницького університету управління та права
імені Леоніда Юзькова*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ (ДОГЛЯДУ) НА ВИМОГУ ВІДЧУЖУВАЧА АБО ТРЕТЬОЇ ОСОБИ

Анотація. Метою статті є висвітлення окремих аспектів розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчужувача або третьої особи. Встановлено, що розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчужувача або третьої особи характеризують такі особливі ознаки: 1) порушення договору визначається через невиконання чи неналежного виконання набувачем своїх обов'язків; 2) доцільно у змісті договору закріпити всі види, якість, способи та періодичність надання матеріального забезпечення та (або) догляду; 3) доцільно закріпити у договорі грошову оцінку всіх видів матеріального забезпечення та догляду; 4) мають значення всі види догляду, закріплені у Класифікаторі соціальних послуг; найбільш поширеним на практиці є догляд вдома, що встановлюється за місцем проживання чи за місцем перебування отримувача соціальної послуги (вдома).

Особливість правового регулювання зобов'язань із договору довічного утримання (догляду) в ЦК України полягає у тому, що законодавець розкриває порушення договору іншою стороною як невиконання або неналежне виконання набувачем своїх обов'язків. У такій позиції вбачається відмінність від загального трактування поняття «істотне порушення договору».

Зроблено висновок, що для договору довічного утримання (догляду) характерним є виділення основних та додаткових обов'язків набувача. Основний обов'язок відповідає меті укладення договору, яку ставить перед собою друга сторона – відчужувач. Основний обов'язок набувача може полягати у вчиненні таких дій: 1) забезпеченні відчужувача утриманням та доглядом; 2) забезпеченні відчужувача утриманням або доглядом. Законодавець пов'язує вказівкою на «довічно» щодо виконання цього обов'язку зі строком життя відчужувача.

Додатковий обов'язок набувача призначений виконувати допоміжну функцію, яка доповнює належне виконання основного обов'язку набувача задля досягнення основної мети договору. У зв'язку з цим додаткові обов'язки можуть бути передбачені законом (у разі смерті відчужувача поховати його), так і встановлюватися у договорі за домовленістю сторін (забезпечення відчужувача або третьої особи житлом у будинку (квартирі), який йому переданий за договором).

Свобода договору надає сторонам максимальні можливості за взаємною домовленістю та на власний розсуд врегулювати питання про види матеріального забезпечення.

Ключові слова: договір довічного утримання (догляду), свобода договору, відчужувач, набувач, утримання, догляд, порушення, невиконання, неналежне виконання, житло.

Постановка проблеми. Цивільно-правовий договір залишається на сьогодні найбільш ефективним інструментом правового регулювання цивільних відносин. У межах договору,

як правило, можливою є реалізація індивідуальних інтересів кожної конкретної особи, її ініціативи, оскільки цивільні відносини «засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників» (ч. 1 ст. 1 ЦК України) [1]. Крім того однією із загальних засад цивільного законодавства є «свобода договору» (п. 3 ч. 1 ст. 3, ст.ст. 6 і 627 ЦК України) [1], що означає: «сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору» (ст. 627 ЦК України) [1].

У період дії цивільно-правового договору можуть виникати різні життєві обставини за яких сторони втрачають інтерес до його виконання чи його виконання стає обтяжливим для них або одного з них, чи має місце невиконання або неналежне виконання договору однією із сторін. Для правового регулювання таких ситуацій у цивільному законодавстві передбачено правову категорію «розірвання договору» щодо якої особливе значення має принцип свободи договору. Вищезазначене характерне також для договору довічного утримання (догляду). Водночас принцип свободи договору довічного утримання (догляду) щодо його розірвання виявляється у низці особливих моментів, які доцільно з'ясувати, оскільки це має значення для забезпечення захисту сторін цього договірної праводієшення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвідки загальних положень договору довічного утримання (догляду) у сучасній юридичній літературі України здійснили О.М. Великорода, М.Д. Пленюк, І.Й. Пучковська, М.В. Ткаченко, Н.Л. Цопіна, О.С. Яворська та інші вчені. Проте сьогодні існує низка теоретичних і практичних питань, пов'язаних із розумінням свободи договору довічного утримання (догляду) щодо його розірвання, що потребує самостійного наукового дослідження.

Формулювання мети статті. Метою цього дослідження є висвітлення окремих аспектів розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчужувача або третьої особи.

Виклад основного матеріалу. Загальною підставою розірвання договору є істотне його порушення іншою стороною (ч. 2 ст. 651 ЦК України) [1]. Особливість правового регулювання зобов'язань із договору довічного утримання (догляду) в ЦК України полягає у тому, що законодавець у ч. 1 ст. 755 ЦК України розкриває порушення договору іншою стороною як невиконання або неналежне виконання набувачем своїх обов'язків [1]. Слід зазначити, що у викладеній законодавчій позиції вбачається відмінність від загального трактування поняття «істотне порушення договору», викладене у ч. 2 ст. 651 ЦК України [1], де ознакою істотного характеру порушення договору вказано завдання шкоди іншій стороні. Це означає,

що для розірвання договору довічного утримання (догляду) немає значення факт завдання шкоди іншій стороні. Крім того, законодавець щодо договору довічного утримання (догляду) звертає увагу на те, що невиконання або неналежне виконання набувачем своїх обов'язків може мати місце незалежно від його вини (п. 1 ч. 1 ст. 755 ЦК України) [1], тобто наявність вини набувача немає значення для розірвання договору.

Позиція законодавця щодо встановлення спеціальної форми виявлення порушення договору довічного утримання (догляду) для заявлення вимоги відчужувача або третьої особи про його розірвання стала темою для дискусій поміж вчених. Так, О.М. Великорода вважає за доцільне розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчужувача пов'язувати із суттєвим порушенням набувачем своїх обов'язків, тому він пропонує внести відповідні зміни в статтю 755 Цивільного кодексу України» [2, с. 6–7]. Тобто вчений фактично пропонує застосовувати критерій «істотного порушення договору» для застосування ст. 755 ЦК України. При цьому, на його думку, «під суттєвими порушеннями слід розуміти втрату, пошкодження відчуженого за договором довічного утримання (догляду) майна чи іншу діяльність набувача, яка призводить до суттєвого зниження вартості цього майна; систематичне невиконання останнім умов договору; дії (бездіяльність) набувача, що призвели до погіршення здоров'я відчужувача чи справили суттєвий вплив на його інтереси» [2, с. 18]. Отже, істотність порушення договору він розкриває через такі критерії: 1) завдання збитків на випадок ймовірності майбутнього повернення відчуженого майна у власність відчужувача; 2) систематичність порушення; 3) негативний суттєвий наслідок для здоров'я та інтересів відчужувача внаслідок порушення договору.

Таким чином, задоволення вимоги відчужувача або третьої особи на розірвання договору довічного утримання (догляду) законодавець у ч. 1 ст. 755 ЦК України пов'язує із невиконанням або неналежним виконанням набувачем своїх обов'язків [1]. Для договору довічного утримання (догляду) характерним є виділення основних та додаткових обов'язків набувача. Основний обов'язок відповідає меті укладення договору, яку ставить перед собою друга сторона – відчужувач. Додатковий обов'язок набувача призначений виконувати допоміжну функцію, яка доповнює належне виконання основного обов'язку набувача задля досягнення основної мети договору. У зв'язку з цим додаткові обов'язки можуть бути передбачені законом, так і встановлюватися у договорі за домовленістю сторін.

Відповідно до ст. 744 ЦК України за договором довічного утримання (догляду) набувач «зобов'язується забезпечувати відчужувача утриманням та (або) доглядом довічно» [1]. Тобто основний обов'язок набувача сформульовано дуже широко – забезпечення відчужувача утриманням та (або) доглядом. При цьому законодавець пов'язує вказівкою на «довічно» щодо виконання цього обов'язку зі строком життя відчужувача. Сторони мають право залежно від обставин домовитися конкретизувати у договорі основний обов'язок набувача.

Додаткові обов'язки набувача закріплено у законі, а також вони можуть бути передбачені договором. Згідно з ч. 3 ст. 749 ЦК України на набувача покладається обов'язок у разі смерті відчужувача поховати його [1]. Слід звернути увагу на те, що це правило є обов'язковим для виконання набувачем, навіть тоді, якщо це не було передбачено договором довічного утримання (догляду) (ч. 3 ст. 749 ЦК України) [1]. Трапляються випадки,

коли частина майна відчужувача перейшла до його спадкоємців. У такому разі згідно з п. 2 ч. 3 ст. 749 ЦК України «витрати на його поховання мають бути справедливо розподілені між ними та набувачем» [1].

Договором довічного утримання (догляду) може бути передбачено й інші обов'язки набувача. Так, до змісту договору довічного утримання (догляду) сторони можуть включити додатковий обов'язок набувача щодо «забезпечення відчужувача або третьої особи житлом у будинку (квартирі), який йому переданий за договором». При цьому, як наголошує законодавець у ч. 2 ст. 750 ЦК України, «в договорі має бути конкретно визначена та частина помешкання, в якій відчужувач має право проживати» [1].

Для повної характеристики зазначеної підстави розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчужувача або третьої особи слід більш детально розкрити основний обов'язок набувача щодо забезпечення відчужувача утриманням та (або) доглядом.

У ст. 744 ЦК України закріплено, що за договором довічного утримання (догляду) набувач «зобов'язується забезпечувати відчужувача утриманням та (або) доглядом довічно» [1]. Тобто основний обов'язок набувача може полягати у вчиненні таких дій: 1) забезпеченні відчужувача утриманням та доглядом; 2) забезпеченні відчужувача утриманням або доглядом. Тобто види дій набувача, зокрема щодо одночасного забезпечення відчужувача утриманням та доглядом або лише забезпечення утриманням, або лише забезпечення доглядом, будуть залежати від домовленості сторін, що буде відображено у договорі.

На думку М.В. Ткаченка, «у ст. 749 ЦК України відбувається змішування понять «утримання» та «догляд», а також доповнення понятійного ряду термінами «матеріальне забезпечення», «опікування», зміст яких стосовно договору довічного утримання також залишається нерозкритим» [3, с. 75]. Вченим було розмежовано поняття «утримання» та «догляд» таким чином: «Утримання передбачає забезпечення матеріальними та грошовими ресурсами. Натомість, догляд не обов'язково пов'язаний з наданням матеріальної допомоги і опосередковується участю набувача в житті відчужувача, наданням набувачем відчужувачу послуг, обсяг яких передбачений договором» [3, с. 20].

Законодавець у ст. 749 ЦК України розкриває обов'язок набувача щодо забезпечення відчужувача утриманням як надання матеріального забезпечення, тобто вказує на матеріальну форму надання такого забезпечення [1]. При цьому, як зазначає І.Й. Пучковська, матеріальне забезпечення може мати натуральну (харчування) або грошову форму (грошові суми) [4, с. 52]. Вчена розкриває його через «надання житла, організація щоденного харчування, придбання продуктів харчування, предметів гігієни, побутової хімії, забезпечення необхідним одягом (купити, замовити, пошити), виплата грошових сум, організація медичного обслуговування, санаторно-курортного лікування, виклик та оплата послуг перукаря, водія, прибирання квартири (будинку) тощо» [4, с. 52].

Проаналізувавши практику укладення таких договорів та судову практику вирішення спорів, О.С. Яворська прийшла до висновку, що «у випадках, коли набувачами за договором є юридичні особи, у договорі зазначається тільки грошова сума, яка підлягає періодичній виплаті на користь відчужувача, оскільки юридична особа за своєю суттю не здатна здійснювати догляд за відчужувачем» [5, с. 10]. На думку вченої, відчужувачу доцільно

надати право на захист своїх порушених прав внаслідок невиконання чи неналежного виконання обов'язку набувачем за договором довічного утримання (догляду) шляхом застосування до нього заходів цивільно-правової відповідальності [5, с. 10]. Вважаємо таку позицію вченої слушною. Відчужувач має інтерес до належного виконання набувачем обов'язків і відповідно до збереження дії цього договору, тому слід відчужувача забезпечити усіма засобами захисту його прав та інтересів із цього договору.

Відповідно до ч. 1 ст. 749 ЦК України сторони у договорі довічного утримання (догляду) можуть визначити всі види матеріального забезпечення, якими набувач має забезпечувати відчужувача [1]. При цьому у випадках, коли обов'язки набувача не було конкретно визначено, спір має вирішуватися відповідно до засад справедливості та розумності (ч. 2 ст. 749 ЦК України) [1]. Однак, зазначена законодавча позиція щодо можливості, а не обов'язковості, договірного врегулювання видів матеріального забезпечення викликала низку правильних критичних запитань і зауважень серед науковців.

На думку І.Й. Пучковської, у зв'язку з такою законодавчою конструкцією виникає питання про те, для чого укладається договір довічного утримання (догляду), якщо обов'язки набувача перед відчужувачем щодо видів матеріального забезпечення й видів догляду (опікування) можуть конкретно не визначатися в договорі?» [4, с. 53]. Вчена наголошує на тому, що «ст. 749 ЦК має застосовуватися лише в разі виникнення потреби забезпечити відчужувача додатковими видами матеріального забезпечення й догляду, які не були передбачені сторонами на момент укладення договору й необхідність яких виникла пізніше» [4, с. 53]. Вважаємо, що викладені обґрунтування вченої є повністю слушними, оскільки передавати суду вирішення питання щодо видів матеріального забезпечення, навіть і на засадах справедливості та розумності, є не доцільно. Хто краще за сторін договору знає про потреби відчужувача та матеріальні спроможності набувача? Свобода договору надає сторонам максимальні можливості врегулювати за взаємною домовленістю та на власний розсуд питання про види матеріального забезпечення. Тому, як підкреслює І.Й. Пучковська, «відсутність чітко визначених видів матеріального забезпечення й догляду впливає на можливість відчужувача розірвати договір у зв'язку з порушенням набувачем своїх обов'язків щодо надання такого утримання (догляду)» [4, с. 53].

Слід зазначити, що більшість позовів про розірвання договору довічного утримання (догляду) ґрунтуються на тому, що відчужувач на момент укладення договору розраховував не на той обсяг і характер послуг, які у подальшому йому надавалися набувачем. Договором довічного утримання (догляду), як правило, встановлюються обов'язки набувача дуже загального формулювання, які не забезпечують загалом потреб відчужувача. Сторони у більшості випадках мають усні домовленості з яких відчужувач вважає, що умови договору повинно бути виконано.

Подібні міркування висловлює й М.Д. Пленюк, яка зазначає, що «викладена норма ч. 1 ст. 749 ЦК України є не досить вдалою, оскільки через конструкцію *«можуть бути визначені»* дозволяє дійти висновку про необов'язковість, відповідно неістотність умови про матеріальне забезпечення за договором довічного утримання» [6, с. 39]. Вчена пропонує зазначену правову конструкцію у ч. 1 ст. 749 ЦК України замінити на іншу – *«мають бути»* [6, с. 39]. Крім того вона наголошує на тому,

що «сторони мають чітко визначити, в чому саме полягатиме й догляд. Необхідно також при укладенні договору довічного утримання (догляду) визначити умови, форми, способи догляду, їх періодичність, якість та зміст. Якщо у договорі визначено, що відчужувач потребує медичного обслуговування, то треба вказати, якого саме – загального чи спеціального, які ліки необхідні, їх кількість і приблизна вартість» [6, с. 39].

На думку М.В. Ткаченка, важливим є питання про обсяг матеріальної допомоги (чи матеріального забезпечення). Вчений пропонує визначати обсяги утримання за встановленими у законодавстві критеріями [3, с. 78]. Водночас М.В. Ткаченко вважає, що «поняття *«утримання»* у розрізі правовідносин довічного утримання має базуватися на таких засадах: 1) утримання має передбачати надання (отримання) матеріальної допомоги у формі грошових коштів та (або) інших матеріальних цінностей; 2) розмір матеріальної допомоги має бути не меншим, ніж загальний показник прожиткового мінімуму в Україні, крім випадків, коли розмір допомоги прямо визначений у договорі» [3, с. 78]. Таким чином, вчений прийшов висновку, що «матеріальне забезпечення, що надається набувачем за договором довічного утримання (догляду), повинно в повній мірі забезпечувати відчужувачу задоволення його життєво необхідних потреб, а тому його розмір має визначатися, виходячи з прожиткового мінімуму, передбаченого для конкретної соціальної і демографічної групи населення в Україні, крім випадків, коли більший розмір такого забезпечення прямо визначений у договорі» [3, с. 19].

Звичайно, що можуть виникати різні життєві ситуації за яких з'являється потреба у забезпеченні відчужувача іншими видами матеріального забезпечення та догляду, які не були встановлені при укладенні договору довічного утримання (догляду). Як зазначає М.Д. Пленюк, «сторонам може бути невідомо наперед, який догляд потрібний, чи визначити обсяг необхідної допомоги, яка буде потрібна відчужувачеві через деякий час у процесі чинності договору» [6, с. 39]. Насамперед, сторони самостійно домовляються про надання додаткових видів матеріального забезпечення та догляду. Однак, за наявності спору про покладення такого додаткового обов'язку на набувача, суд буде його вирішувати відповідно до засад справедливості та розумності згідно ч. 2 ст. 749 ЦК України.

Законодавець у ст. 751 ЦК України встановлює додаткову вимогу до матеріального забезпечення відчужувача про обов'язкову грошову оцінку матеріального забезпечення, яке щомісячно має надаватися відчужувачу [1]. При цьому законодавець встановлює обов'язковість індексації грошової оцінки у порядку, встановленому законом (ст. 751 ЦК України) [1]. На думку М.Д. Пленюк, «всі види матеріального забезпечення та догляду мають підлягати грошовій оцінці» [6, с. 38]. Тобто вчена слушно вважає за доцільне не обмежувати обов'язок щодо грошової оцінки лише матеріального забезпечення, яке щомісячно має надаватися відчужувачу, а слід поширити цей обов'язок на всі види матеріального забезпечення та догляду.

Відповідно до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру (ст. 2) [7]. Зокрема, до об'єктів індексації грошових доходів населення віднесено «суми відшкодування шкоди, заподіяної фізичній особі каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також суми, що виплачуються особам,

які мають право на відшкодування шкоди у разі втрати годувальника» (ст. 2 цього Закону) [7]. Відповідно до ч. 2 ст. 1200 ЦК України «до складу доходів потерпілого також включаються пенсія, суми, що належали йому за договором довічного утримання (догляду)» [1]. Таким чином, як слушно зауважує М.В. Ткаченко, «законодавець, застосовуючи таке формулювання, фактично прирівнює матеріальне забезпечення, що надається відчужувачу за договором довічного утримання (догляду) до пенсії та інших аналогічних виплат, що дає підстави суду при вирішенні відповідних спорів застосовувати аналогію закону» [3, с. 129].

Істотною умовою договору довічного утримання (догляду), якщо основним обов'язком набувача є забезпечення відчужувача доглядом, є визначення всіх видів догляду (опікування) (ч. 1 ст. 749 ЦК України) [1]. На думку М.В. Ткачука, поняття «догляд» за договором довічного утримання означає у широкому розумінні нагляд за відчужувачем, станом його здоров'я, умовами побуту тощо [8, с. 78]. При цьому вчений наголошує, що «догляд не обов'язково пов'язаний із наданням матеріальної допомоги й опосередковується своєрідною трудовою участю набувача в житті відчужувача, наданням відчужувачу послуг, обсяг яких передбачається договором. Межі поняття «догляд» охоплюють також морально-емоційні стосунки між набувачем та відчужувачем» [8, с. 78].

У Класифікаторі соціальних послуг, який було затверджено Наказом Міністерства соціальної політики України 23 червня 2020 року № 429 виділено такі види догляду: догляд вдома, догляд стаціонарний, денний догляд, денний догляд дітей з інвалідністю та паліативний догляд [9]. Проаналізувавши зміст кожного виду догляду нами зроблено висновок, що для договору довічного утримання (догляду) мають значення всі зазначені види догляду. Однак найбільш поширений на практиці догляд вдома, що встановлюється за місцем проживання чи за місцем перебування отримувача соціальної послуги (вдома). Догляд вдома включає такі види допомоги: «в самообслуговуванні (дотримання особистої гігієни, рухового режиму, годування), пересуванні в побутових умовах, веденні домашнього господарства (закупівля і доставка продуктів харчування, ліків та інших товарів, приготування їжі, косметичне прибирання житла, оплата комунальних платежів, прання білизни, дрібний ремонт одягу), в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами (виклик лікаря, працівників комунальних служб, транспортних служб тощо); навчання навичкам самообслуговування; допомога в забезпеченні технічними засобами реабілітації, навчання навичкам користування ними; психологічна підтримка; інформування та представництво інтересів» (код 015.1) [9].

На думку М.В. Ткаченка, «у випадку коли набувачем за договором довічного утримання (догляду) виступає юридична особа і догляд за відчужувачем здійснюється працівниками, які перебувають із такою юридичною особою у трудових відносинах, відповідна трудова функція має бути передбачена посадовими обов'язками працівників, а отже і статутні цілі юридичної особи мають включати діяльність із догляду за договорами довічного утримання. В іншому випадку догляд за відчужувачем мають право здійснювати або засновники чи учасники юридичної особи, або фізичні особи, з якими юридична особа уклала цивільно-правовий договір про надання відповідних послуг» [3, с. 19].

Висновки. Розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчужувача або третьої особи характеризують такі особливі ознаки: 1) порушення договору визначається

через невиконання чи неналежного виконання набувачем своїх обов'язків; 2) доцільно у змісті договору закріпити всі види, якість, способи та періодичність надання матеріального забезпечення та (або) догляду; 3) доцільно закріпити у договорі грошову оцінку всіх видів матеріального забезпечення та догляду; 4) мають значення всі види догляду, закріплені у Класифікаторі соціальних послуг; найбільш поширений на практиці догляд вдома, що встановлюється за місцем проживання чи за місцем перебування отримувача соціальної послуги (вдома).

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40–44. Ст. 356.
2. Великорода О. М. Договір довічного утримання: автореф. дис. ... канд. юр. наук: 12.00.03. Івано-Франківськ, 2006. 25 с.
3. Ткаченко М. В. Договір довічного утримання (догляду) в цивільному праві України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2018. 244 с.
4. Пучковська І. Й. Щодо загальної характеристик договору довічного утримання (догляду). *Проблеми законності*. Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого; редкол.: В. Я. Тацій [та ін.]; відп. ред. В. Я. Тацій. Харків, 2009. № 105. С. 49–56.
5. Яворська О. С. Договір довічного утримання: проблеми теорії та практики застосування. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2009. № 3. С. 1–12.
6. Пленюк М. Д. Договір довічного утримання (догляду): виникнення, формування, правові характеристики. *Нове українське право*. Вип. 2. 2021. С. 35–42.
7. Про індексацію грошових доходів населення: Закон України від 03.07.1991 року № 1282-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 42. Ст. 551
8. Ткаченко М. В. Поняття та сутність договору довічного утримання. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2017. № 3(25). С. 76–79.
9. Класифікатор соціальних послуг, затв. Наказом Міністерства соціальної політики України 23 червня 2020 року № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>

Pohrebniak M. Certain aspects of terminating the lifetime maintenance (care) contract at the request of the alienator or a third party

Summary. The purpose of the article is to highlight certain aspects of terminating the lifetime maintenance (care) contract at the request of the alienator or a third party. It has been established that the termination of a contract of lifelong support (care) at the request of the alienator or a third party is characterized by the following special features: 1) the breach of the contract is determined by the non-fulfillment or improper performance of his duties by the transferee; 2) it is expedient to establish in the content of the contract all types, quality, methods and periodicity of providing material support and (or) care; 3) it is expedient to establish in the contract the monetary value of all types of material support and care; 4) all types of care fixed in the Classifier of social services are relevant; the most widespread in practice is care at home, which is established at the place of residence or at the place of stay of the recipient of social services (at home).

The peculiarity of the legal regulation of obligations from the contract of lifelong maintenance (care) in the Central Committee of Ukraine is that the legislator discloses the violation of the contract by the other party as non-fulfillment or improper fulfillment of his duties by the acquirer. In such a position, the difference from the general interpretation of the concept of "substantial breach of contract" can be seen.

It was concluded that the allocation of main and additional obligations of the acquirer is characteristic of the lifelong maintenance (care) contract. The main obligation corresponds to the purpose of the conclusion of the contract, which the second party – the alienator – sets before himself. The main duty of the acquirer may consist in performing the following actions: 1) providing the alienator with maintenance and care; 2) providing the alienator with maintenance or care.. The legislator links the performance of this duty with the lifetime of the alienator by indicating "for life".

The additional duty of the acquirer is intended to perform an auxiliary function that complements the proper performance

of the primary duty of the acquirer in order to achieve the main purpose of the contract. In this regard, additional obligations may be stipulated by law (in case of the alienator's death, to bury him), as well as established in the contract by agreement of the parties (providing the alienator or a third person with housing in the house (apartment) transferred to him under the contract). Freedom of contract provides the parties with maximum opportunities to settle by mutual agreement and at their own discretion the issue of types of material support.

Key words: life maintenance (care) contract, freedom of contract, alienator, acquirer, maintenance, care, violation, non-performance, improper performance, housing.